

Samenwerken aan een eerlijke prijs voor Demeter-melk

Coöperatie Hermes opgericht

Biologisch-dynamische melkveehouders hebben een nieuwe coöperatie opgericht, Hermes. Hoewel er geen overschot is aan BD-melk, zakt de prijs mee met de gangbare melkprijs. Van die koppeling willen de boeren af. Ze willen een eigen, eerlijke Demeter-melkprijs. *Tekst:*

Rienk ter Braake, Stichting Demeter

In Luxemburg weet de BIOG (Boeren coöperatie van biologische en Demeter-boeren) een biologische melkprijs van € 1,48 te realiseren in de supermarkt, terwijl de gangbare melkprijs in Luxemburg rond de 99 cent ligt. In Nederland staat biologische melk soms voor 85 cent in de schappen van de supermarkt. Menig vlak bronwater kost al meer!

De melkprijs is momenteel ook voor gangbare melkveehouders ver beneden de kostprijs. Niet voor niets hebben ze hun melk over het land uitgereden om duidelijk te maken dat het product in de markt geen waarde heeft. Er is een overschot aan melk en supermarkten voeren een onderlinge prijzenoorlog. Vooral de prijzen van basisproducten staan sterk onder druk. Er is echter geen overschot aan biologische melk. Toch is de melkprijs voor biologische en voor Demeter-veehouders ook

Biologische melk is in de Luxemburgse supermarkt de helft duurder dan gangbare melk

schrikbarend laag. De prijzen van biologische melk zijn namelijk gekoppeld aan die van gangbare melk.

Biologische boeren krijgen een vaste meerprijs – als vergoeding voor de hogere kosten

die ze maken – bovenop de gangbare melkprijs. Gangbare en biologische melk liggen in de supermarkt immers naast elkaar. Voor veel klanten is biologische melk al snel te duur naast melk van Zaansche Hoeve met een prijs van 67 cent; slechts een deel van de supermarktklanten kiest bewust voor biologisch. Er valt wat voor die koppeling te zeggen. Daarmee bedoel ik niet dat het klopt. Ook biologische boeren worden zo gedwongen de grenzen van de regels opzoeken om de kosten te drukken. Eigenlijk precies wat in de gangbare landbouw mis gaat.

Voor Demeter-melkveehouders is het zo mogelijk nog schrijnender. In de eerste plaats is de biologische meerprijs onvoldoende om hun extra kosten voor de biologisch-dynamische bedrijfsvoering te dekken. In het gunstigste geval (Friesland Campina) wordt tweederde van deze meerkosten vergoed. Friesland Campina probeert het tekort geleidelijk te verkleinen door de vergoeding aan BD-boeren jaarlijks te verhogen. Andere melkverwerkers betalen nauwelijks een meerprijs voor Demeter-melk. In de tweede plaats is er een tekort aan Demeter-melk. Er is dus geen sprake van een overschot waardoor de prijs onder druk zou staan. Tot slot wordt Demeter-melk uitsluitend in natuurvoedingswinkels verkocht, dus er staat geen Zaansche Hoeve naast. Winkeliers en consumenten gaan er vanuit dat Demeter-boeren op zijn minst een eerlijke prijs krijgen, maar dat is dus niet zo.

Koeien met hoorns, ruime stallen met biologisch stro, ouderwets hooi, kruidenrijk grasland, bedrijfseigen echte melk voor de kalveren. Op Demeter-bedrijven is het vanzelfsprekend. Maar de boer moet zijn rekeningen dan wel kunnen betalen. En dat is op veel bedrijven niet meer zo vanzelfsprekend. Nu willen Demeter-boeren niet afdingen op hun idealen. Daarom hebben ze de koppen bij elkaar gestoken om zich samen sterk te maken voor een eigen, eerlijke melkprijs. Tijdens een bijeenkomst in september 2009 op Warmonderhof is besloten de coöperatie Hermes op te richten. Doelstelling is een eerlijke Demeter-melkprijs. Bijna alle Demeter-melk-

veehouders doen mee (39 van de 40). Het bestuur wordt gevormd door Anne Koekkoek, Wim Kok, Max van Tilburg en Thom de Groot. Erik Ormel is agendalid. Daarmee zijn alle melkstromen naar de verschillende afnemers vertegenwoordigd. Op initiatief van Hermes zijn bijeenkomsten geweest met handelaren en verwerkers.

De problematiek is inmiddels duidelijk overgekomen. Resultaat van de gesprekken is dat verwerkers op enkele terreinen zijn gaan samenwerken, zodat kosten kunnen worden bespaard. Gezamenlijk melk ophalen, zodat routes efficiënter kunnen worden gereden. Melk bundelen, zodat één keer per week een grote charge kan worden verwerkt, in plaats van twee keer bij twee verwerkers een kleine. Friesland Campina gaat in een aantal natuurvoedingswinkels onderzoeken hoe winkeliers en consumenten reageren op een eerlijke prijs voor Demeter-melk (zie kader). Op basis van de resultaten zullen verdere afspraken worden gemaakt. De reacties van groothandels en natuurvoedingswinkeliers op dit initiatief zijn erg positief.

Ik zou wensen dat Demeter vanzelfsprekend gekoppeld zou zijn aan eerlijk. Dat blijkt toch niet helemaal zo te zijn. Dan zetten we de atletische schouders van Hermes eronder om het voor elkaar te boxen. Stichting Demeter en de BD-Vereniging ondersteunen dit initiatief van de Demeter-boeren. Stichting Demeter geeft praktische ondersteuning door uit-

nodigingen door te sturen en bijeenkomsten van Hermes te organiseren. De BD-Vereniging is bereid de ledenadministratie van Hermes op zich te nemen.

Proef met duurdere BD-melk

Edwin Crombags vertelt over het beleid van Friesland Campina/Ecomel: "De meerkosten van Demeter worden op dit moment niet volledig vergoed aan de boeren, omdat het prijsverschil tussen EKO en Demeter anders te groot wordt. Beleid van Ecomel is afgelopen jaren geweest om ieder jaar een iets hogere prijs aan BD-boeren te betalen, zodat de consument langzaam kan wennen aan een groter prijsverschil. Dit jaar zullen we een test doen in een aantal winkels, waarbij we kijken of de consument bereid is de hogere prijs (ruim 5 cent meer) voor Demeter te betalen. Daarbij willen we uitleggen dat de meerprijs volledig naar de boer gaat. Uitgangspunt is dat de marge in centen voor groothandel en winkelier hierbij gelijk blijven. Gezien het belang van het natuurvoedingskanaal voor Ecomel ziet Ecomel het verder ontwikkelen van Demeter als prioriteit."

Hermes

Hermes is de zoon van de oppergod Zeus uit de Griekse mythologie. Hij is met name bekend als god van de handel en boodschapper van de goden. Met zijn caduceus, de staf van de onderhandelaar die ongehinderde doorgang geeft, kan hij mensen in slaap brengen of juist wakker maken. Coöperatie Hermes stelt zich ten doel mensen wakker te maken voor de idealen vanuit de BD-landbouw. Om boeren in de gelegenheid te stellen die idealen op hun melkveebedrijven vorm te geven dient een passende prijs voor de Demeter-melk te worden betaald.